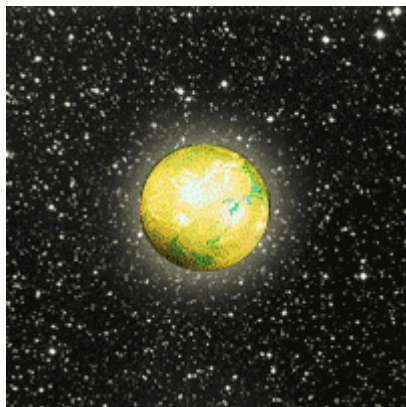

ΠΟΣΟ ΑΠΙΘΑΝΟ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΣΕΝΑΡΙΟ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗΣ; (του Γιάννη Ζήση)

Ο ανθρώπινος πολιτισμός μπορεί να ξανακαταστραφεί όπως έχει ξαναγίνει σύμφωνα με όλες τις παραδόσεις και τις μνήμες της ανθρωπότητας. Αυτήν την αίσθηση έδινε στη μεταπολεμική διανόηση ο μεταπολεμικός κόσμος. Η προοπτική της καταστροφής ήταν που ενέπνευσε αγωνιστικά τους Αϊνστάιν, Ράσσελ, Σβάϊτσερ και πλήθος άλλων. Επιστήμονες, καλλιτέχνες, φιλόσοφοι και άλλοι από το τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου έκρουαν τον κώδωνα του κινδύνου. Η ομιλία σχετικά με το θέμα αυτό του Πωλ Βαλερύ ήταν

και είναι επίκαιρη. Για να μην ξεχνάμε και την ηθική στάση του απέναντι στη δύναμη:

«Η αδυναμία της δύναμης είναι στο να πιστεύει μόνο στη δύναμη» [1]

Από το δοκίμιο του Καντ για την Αιώνια Ειρήνη ξέρουμε τους λόγους για τους οποίους είναι ανέφικτη μια αληθινή Χρυσή Εποχή. Η θέση που διατυπώνει για τη σχέση της πολιτικής με την ηθική είναι ενδεικτική:

«Αντικειμενικά (στη θεωρία) δεν υφίσταται λοιπόν απολύτως καμία διαμάχη μεταξύ της ηθικής και της πολιτικής. Αντιθέτως υποκειμενικά (στην εγωιστική ροπή των ανθρώπων, ... θα υπάρξει σύγκρουση και μακάρι να υπάρξει πάντα, επειδή χρησιμεύει ως ακόνι της αρετής, της οποίας το αληθινό θάρρος .. στην παρούσα περίπτωση δεν συνίσταται τόσο στο να αντιμετωπίζει κανείς με αποφασιστικότητα τα κακά και τις θυσίες, ... όσο στο να αντιμετωπίζει την πολύ πιο επικίνδυνη, παραπλανητική και προδοτική, αλλά και σοφιστική αρχή του κακού μέσα μας, η οποία επικαλείται υποκριτικά την αδυναμία της ανθρώπινης φύσης ως δικαιολογία για την αδυναμία της ανθρώπινης φύσης ως δικαιολογία για κάθε παράβαση, και να υπερνικά το δόλο της»[2]

Από την εποχή του Καντ έως σήμερα έχουν προστεθεί –αντί για το αντίθετο- παράγοντες καταστροφής. Σημαντικός νέος παράγοντας καταστροφής αναδεικνύεται από το παγκόσμιον διαστάσεων γεγονός της κρίσης του Περιβάλλοντος, μιας κρίσης πολύπλευρης φυσικοχημικής και βιοχημικής. Αν για παράδειγμα πληγούν -μη αναστρέψιμα- ευαίσθητοι συντελεστές του περιβάλλοντος, μέσα σε ένα σύντομο χρονικό διάστημα, τότε θα βρεθούμε μπροστά σε προοπτικές ενός παγκόσμιου οικονομικού κραχ –και όχι μόνο- που μπορεί να πυροδοτήσει την τελική κατάρρευση.

Ο ανθρωποκεντρισμός μας επίσης, μας κάνει να ξεχνάμε ότι μπορεί να συμφέρει –για την επιβίωση του φαινομένου της ζωής στο πλανήτη- η καταστροφή ενός είδους (πχ ανθρώπινου) όπως μπορεί να συμφέρει το γκρέμισμα και η ανοικοδόμηση αντί η συντήρηση ενός κτιρίου. Οι σχέσεις μας με την Πλανητική Ισορροπία είναι άκρως ευαίσθητες και αγνοούνται καθολικά (στην πράξη) τόσο από τους παράγοντες της οικονομικής δράσης όσο και από την πολιτιστική μας φαντασμαγορία και ειδωλομανία.

Ένας δεύτερος παράγοντας καταστροφής του πολιτισμού βρίσκεται στη δυσεξιχνίαστη ανεπάρκεια των πολιτικών, ιδεολογικών, θρησκευτικών και πολιτιστικών επιλογών μας. Η υποτίμηση των θυμικών δυνάμεων της ανθρωπότητας -από μια τεχνοκρατία που αποδεικνύεται ανεπαρκής στο να δώσει βιώσιμες λύσεις στο οικολογικό πρόβλημα και από έναν εμπαθή ολοκληρωτισμό νοοτροπιών και συμφερόντων- θα δημιουργήσει ανθρωπολογικά τοξικές καταστάσεις, τόσο σε μικροανθρώπινη, όσο και σε μακροανθρώπινη κλίμακα, αν και μερικοί φορείς, όπως το Ναυτικό των ΗΠΑ, αρχίζουν να αντιλαμβάνονται τους κινδύνους:

«θα πληρώσουμε για να μειώσουμε τις εκπομπές ρύπων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου σήμερα, ή θα πληρώσουμε το τίμημα αργότερα με στρατιωτικούς όρους ... και στο τίμημα αυτό θα περιληφθούν ανθρώπινες ζωές». [3]

Η τεχνοκρατική «αποανθρωποποίηση», ο τεχνοκρατικός ολοκληρωτισμός, όπως και ο φονταμενταλιστικός ολοκληρωτισμός –της ανταγωνιστικότητας των εξουσιών και των συμφερόντων υποτίμησης των ηθικών και ψυχικών αναγκών και δυνάμεων- θα κάνουν την άγνοια και την αδιαφορία μπροστά στους ερχόμενους κινδύνους κάτι πολύ χειρότερο από ότι ήταν οι θερινές διακοπές του Αυγούστου του 1939 σε σχέση με ότι ακολούθησε.

Η επιμονή φιλόδοξων ατόμων, ομάδων και κομμάτων -είτε στην τεχνοκρατική ή φονταμενταλιστική γραμμή, είτε στον αυταρχικό σοσιαλισμό ή φιλελευθερισμό- στο να δημιουργούν: **α.** ένα κλειστό σύστημα προσώπων και εξουσίας, **β.** χωρίς ιδέες που να υποτάσσουν την εξουσία στο Αγαθό, την Ψυχική συσχέτιση και την Ελευθερία, και **γ.** χωρίς πρόσωπα πνευματικότητας και αρχών και ποιότητας υπεράνω της εξουσίας, της δημοσιότητας του ονόματος και του οικονομικού συμφέροντος θα φέρει αναπόφευκτα την καταστροφή.

Η ανθρωπότητα χρειάζεται να μάθει να αναγνωρίζει τους εκφραστές της Ανιδιοτέλειας και όχι τους αντιπροσώπους της διαφθοράς και τους σφετεριστές της απουσίας λογικής και ήθους. Η αναγκαιότητα της εδραίωσης της Δημοκρατικής Πολιτείας, του Σχεδίου Συλλογικής Ζωής και Εσωτερικής Ευεξίας των Πάντων αλλά και του κόσμου της έννοιας ως Πεδίου Λογικής Διαλόγου, Επικοινωνίας και Συνεννόησης και Κατανόησης είναι προφανής. Η έλλειψη Σύνθεσης Λογικής και Απελευθερωτικής και η υπερβολή εξουσίας και συμφέροντος θα καταστρέψουν τον πολιτισμό.

Σε αυτήν την περίπτωση οι φιλόδοξοι θα κάνουν τη μοίρα του Τιτανικού να μοιάζει με κωμωδία μπροστά στο μέλλον αν δεν περιοριστούν καθοριστικά από τον εθελοντισμό των ενεργών πολιτών και την Καλή Θέληση.

Αναφορές:

[1] Βαλερύ Πωλ, Οι πιο μεγάλοι στοχαστές της ανθρωπότητας και
τα πιο σπουδαία τους αποφθέγματα

**[2] Κάντ Ιμμάνουελ, 2006, Προς την
αιώνια ειρήνη, εκδόσεις ΠΟΛΙΣ, σελ
126**

[3] The New York Times, 2009, Και ο στρατός στο «μάτι» του
κυκλώνα, ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 15/8/09

21 Μαΐου 2010,

Γιάννης Ζήσης, συγγραφέας

Μέλος της Γραμματείας της ΜΚΟ ΣΟΛΩΝ

info@solon.org.gr